

1. Referentie

Referentie	Pelleriaux, K., Van Ouytsel, J., Corthout, L., Daems, L., De Boeck, G., De Nijs, K., Deraedt, L., Huys, M., Jacobs, S., Leens, R., Linssen, J., Michiels, H., Peeters, S., Rottiers, S., Rouwens, E., Segal, I., Stuer, S., Van den Bergh, S., Van Dessel, B., Van Dyck, V., Van Peteghem, S., Van Schoor, E., Waegemans, S., Wagemakers, H., Wouters, W. & Wyn, A. (2003). <i>De houding van Vlaamse scholieren tegenover holebiseksualiteit. Scholierenenquête 2003</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, UA, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Onderzoeksgroep cultuur en welzijn.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De scholierenenquête is een grootschalig onderzoek waarbij jongeren worden ondervraagd over hun houding ten opzichte van holebiseksualiteit. De term 'holebi' wordt gebruikt voor 'homo, lesbienne en biseksueel'. Naar aanleiding van de Week van de Diversiteit werden alle Vlaamse secundaire scholen per brief uitgenodigd om deel te nemen aan deze scholierenenquête. De enquête is bedoeld voor alle leerlingen van de tweede en de derde graad. Er wordt ook gezocht naar de belangrijkste variabelen die de houding ten opzichte van holebiseksualiteit beïnvloeden. Op basis daarvan kan nagedacht worden over het beleid omtrent holebiseksualiteit.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Onderwijs, welzijn
Trefwoord(en)	Biseksualiteit, diversiteit, holebi, homo's, lesbiennes, seksualiteit, seksuele geaardheid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Holebifabriek vzw.
Onderzoeker(s)	Pelleriaux, K. & Van Ouytsel, J. Onderzoeksgroep Cultuur en Welzijn Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen UA Campus Drie Eiken Universiteitsplein 1 2610 Antwerpen (Wilrijk) Tel: 03/ 820 28 51 of 03/ 820 28 52 Fax: 03/ 820 28 82 http://www.ua.ac.be/ocw

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat is de houding van de Vlaamse scholieren tegenover holebiseksualiteit? Zijn er verschillen in houding qua geslacht, onderwijsvorm, onderwijsnet, studiejaar, thuistaal, culturele achtergrond, sociaal economische situatie, informatie op school, naschoolse participatie, het kennen van holebi's en de seksuele geaardheid?
Hypothesen	De houding van de Vlaamse scholieren tegenover holebiseksualiteit is de laatste jaren permissiever geworden.

6. Methode

Onderzoeks- methode	Naar aanleiding van de Week van de diversiteit werden alle Vlaamse secundaire scholen per brief uitgenodigd om deel te nemen aan deze scholierenenquête. De deelnemende scholen kregen de scholierenenquête opgestuurd, met bovenaan een barcode die stond voor een uniek schoolnummer. Door middel van de barcode bovenaan de enquête kon elke school geïdentificeerd worden. Op deze manier konden de resultaten per school vergeleken worden met het Vlaams gemiddelde. De school moest zelf de formulieren kopiëren, de enquête afnemen en de ingevulde formulieren naar de onderzoekers opsturen. De enquête bevatte verschillende delen. In een eerste deel werd gepeild naar de achtergrondkenmerken van de scholieren: onder andere geslacht, onderwijsvorm, leerjaar, thuistaal enzovoorts. Ten tweede werd er gevraagd naar de houdingen ten opzichte van holebi' s, en de eigen geaardheid. In het derde deel werden stereotypen opgesomd die de leerlingen al dan niet konden ontkrachten. In een vierde deel werd gepeild naar de schoolsituatie, zo werd bijvoorbeeld gevraagd hoe leerkrachten en leerlingen reageren wanneer het thema holebiseksualiteit aan bod komt en hoeveel en wat leerkrachten daar nu precies over vertellen. Ook naar de reacties thuis, onder vrienden en op school in verband met holebiseksualiteit werden vragen gesteld. In dit onderzoeksrapport worden de belangrijkste conclusies voorgesteld en besproken. Zo worden in een eerste deel, de univariate analyse, de frequentieverdelingen met de antwoorden van de scholieren gepresenteerd. Vervolgens wordt de bivariate analyse besproken, waarin wordt nagegaan wat de invloed is van bepaalde factoren (onafhankelijke variabelen) op de houding van scholieren ten opzichte van holebiseksualiteit. In de multivariate analyse wordt gezocht naar een antwoord op de vraag wat het effect is van gecombineerde onafhankelijke variabelen op de houding ten opzichte van holebiseksualiteit. Telkens wordt teruggekoppeld naar de bestaande literatuur over het thema.
Onderzochte groep	Op 1 februari 2003 waren er 706 scholen met in totaal 259,769 leerlingen die tot de populatie behoorden. Deze scholen werden aangeschreven met de vraag deel te nemen aan het onderzoek. We kregen 41,413 bruikbare enquêtes terug van 183 scholen. Op het niveau van de scholen is de respons dus 25,9%. Berekend op het niveau van de leerlingen is de respons lager, namelijk 15,9%. Het verschil is te wijten aan deelnemende scholen die niet al hun leerlingen de enquête lieten invullen. De steekproef werd nagekeken op representativiteit. Hierbij werd gelet op de volgende kenmerken: geslacht, studiejaar, vorm en net. Wat betreft de eerste drie kenmerken is de steekproef representatief. Voor het kenmerk ' net' was er echter een weging nodig, aangezien het aantal scholieren per onderwijsnet in de steekproef niet overeenkomt met het aandeel scholieren per net in de populatie. Er is een ondervetegenwoordiging van het vrije net en een overvetegenwoordiging van de andere netten.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Geslacht	Uit de resultaten kunnen we besluiten dat voornamelijk jongens een negatievere houding hebben tegenover holebi' s. Ze hechten meer geloof aan verschillende stereotypen denkbeelden en schatten het klimaat thuis, bij vrienden en op school ook negatiever in. Deze negatieve houding manifesteert zich sterker tegenover homo' s dan tegenover lesbiennes.
Onderwijsvorm	Globaal zijn de bevindingen dezelfde: leerlingen uit het technisch en beroepsonderwijs hebben over het algemeen een minder permissieve houding in vergelijking met het algemeen vormend en het kunstonderwijs. Dit betekent echter niet dat de twee eerstgenoemde onderwijsvormen over de hele lijn een uitgesproken negatieve houding aannemen. Meestal blijken de leerlingen uit het kunstonderwijs het meest permissief en schatten zij ook zo hun omgeving in.
Onderwijsnet	Over het algemeen kan men zeggen dat het onderwijsnet er eigenlijk niet toe doet.
Studiejaar	Soms staan de jongere scholieren positiever tegenover holebi' s, bijvoorbeeld wat betreft gelijke rechten. Een andere keer zijn het de oudere scholieren die positievere opvattingen hebben, zoals over het feit dat een gewone vriendschapsrelatie met holebi' s kan. Dit onderzoek laat dus geen algemene conclusie toe over met de leeftijd mee evoluerende opvattingen ten aanzien van holebi' s.
Thuistaal	Deze analyse van de invloed van de thuistaal- en de culturele achtergrond- wijst op een

en cultuur	negatievere houding van leerlingen die thuis Arabisch, Turks of Berbers spreken dan de Nederlandstalige leerlingen. De Spaanse en Italiaanse scholieren positioneren zich hier meestal ergens tussen.
Socio-econ. status	Scholieren met een lagere sociaal- economische status gaan verhoudingsgewijs wel iets vaker akkoord met de stereotype denkbeelden omtrent holebi' s en staan in het algemeen ook minder positief tegenover holebi' s. Ook hun omgeving (vriendenkring, gezin, school) ervaren ze iets meer holebi- onvriendelijk dan de leerlingen met een gemiddelde of hoge sociaal-economische status.
Info op school	Er blijkt niet altijd een duidelijk verband tussen de informatie die men op school krijgt en de houding van de Vlaamse scholieren tegenover holebiseksualiteit. Wel blijken leerlingen die vinden dat ze te weinig informatie krijgen een positievere kijk tegenover holebi' s te hebben. Verder ziet men ook dat de aard van de informatie die leerkrachten hen geven van belang is. Het meest uitgesproken holebi-onvriendelijk zijn de leerlingen die aangaven dat holebiseksualiteit bij hen als een ziekte wordt behandeld. Het meest verdraagzaam zijn diegenen bij wie men in de klas holebiseksualiteit als evenwaardig aan heteroseksualiteit beschouwt.
Kennen van holebi's	Contact met holebi' s zorgt inderdaad voor een positievere houding ten opzichte van holebiseksualiteit. Bovendien is de intensiteit van het contact ook van belang. Heeft men een persoonlijke relatie met holebi' s, doordat men iemand kent in de familie of vriendenkring, dan heeft men ook een positievere kijk op holebiseksualiteit. Alleen de ' schoolsituatie' was de enige schaal waar dit verschil niet duidelijk werd.
Seksuele geaardheid	Uit de tabellen over het verband met de seksuele geaardheid blijkt dat holebi' s het meest positief zijn met betrekking tot de verschillende items. Zij schatten ook hun omgeving globaal positiever in. De twijfelaars nemen een tussenpositie en de hetero' s nemen over het algemeen een negatievere houding aan tegenover holebi' s.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

De Groof, S. & Songers, J. (1999). Schoolse en niet- schoolse participatie bij jongeren. Het profiel en de houdingen van participerende jongeren. *Tijdschrift voor Sociologie*, 20, (3/4), 471- 500.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Met dit onderzoeksrapport werd een antwoord gezocht op de vraag hoe Vlaamse scholieren staan tegenover holebiseksualiteit en of ze voldoende informatie meekrijgen van de school over dit onderwerp. Het onderzoek waarvan in dit rapport verslag wordt gedaan hield risico' s in. De opdrachtgever is uiteindelijk een relatief kleine vzw met beperkte middelen. Een grootschalig onderzoek -tegen marktprijs- lag niet binnen de mogelijkheden. Er werd daarom gerekend op een zeer grote medewerking van de studenten van de Universiteit Antwerpen en vooral van de scholen. Deze laatste kregen één exemplaar van de enquête per post toegestuurd en er werd hen gevraagd al hun leerlingen van de tweede en de derde graad deze enquête voor te leggen. Uiteindelijk bleek dat een kwart van de scholen, die in aanmerking kwamen, effectief hebben meegedaan en dat 16 % van alle leerlingen in de tweede en de derde graad gewoon voltijds onderwijs (exclusief zevende jaars) de enquête hebben ingevuld. Dat geeft een steekproef van 41.413 bruikbare enquêtes. De enquête bevatte verschillende delen. In een eerste deel werd gepeild naar de achtergrondkenmerken van de scholieren: onder andere geslacht, onderwijsvorm, leerjaar, thuistaal enzovoorts. Ten tweede werd er gevraagd naar de houdingen ten opzichte van holebi' s, en de eigen geaardheid. In het derde deel werden stereotypen opgesomd die de leerlingen al dan niet konden ontkrachten. In een vierde deel werd gepeild naar de schoolsituatie, zo werd bijvoorbeeld gevraagd hoe leerkrachten en leerlingen reageren wanneer het thema holebiseksualiteit aan bod komt en hoeveel en wat leerkrachten daar nu precies over vertellen. Ook naar de reacties thuis, onder vrienden en op school in verband met holebiseksualiteit werden vragen gesteld.

Slechts een vierde van de leerlingen meent dat er voldoende informatie op school wordt gegeven over holebiseksualiteit. Slechts een vijfde van de leerlingen geeft te kennen dat leerkrachten praten over holebiseksualiteit als iets positiefs en/ of evenwaardig aan heteroseksualiteit. De onderzoekers vonden een consistente relatie tussen die informatie die op school gegeven wordt en gevraagd wordt en de houding tegenover holebi' s. Leerlingen die zeggendat hun leerkrachten positieve informatie geven, staan zelf ook positiever

tegenover holebi' s. Gedeeltelijk zal de perceptie van wat leerkrachten zeggen, gekleurd zijn door de eigen opvattingen maar ook het omgekeerde kan. Het is waarschijnlijk dat leerlingen die positieve informatie krijgen ook hun houding bijstellen. Jongeren van vandaag zijn misschien bijdehand en aan vele ouderen zullen ze misschien vroegrijp overkomen. Dit wil nog niet zeggen dat ze goed en degelijk geïnformeerd zijn.